

THEMA: GOD SPRAK DEZE WOORDEN

WAT KAN IK?

WAT MOET IK?

WAT WIL IK?

Wat kan ik?

Er is hier sprake in die vraag van iets kunnen. "Maar kunnen degenen die tot God bekeerd zijn, deze geboden volkomen houden?"

We hebben immers in het verleden gehoord van die geboden van de Heere God, die goed zijn. Want ze zijn ons leven. En dat het goede, zegt Paulus, dat is ons de dood niet geworden. De zonde, de overtreding van dat goede, het naast ons neer leggen van het goede, dat is ons de dood. Alzo is dan de wet heilig, het gebod is heilig, rechtvaardig en goed. En wij behoren wat dat betreft met de grootste achting en eerbied over de wet van onze God te spreken en te denken.

Maar, nu is dat allemaal in het stuk der dankbaarheid aan de orde gekomen. In het stuk der ellende is het ook aan de orde gekomen. Maar daar kwam het aan de orde in de vorm van een hoofdsom: "God liefhebben boven alles en de naaste als onszelf". Daar komt het ook uiteindelijk alles op neer.

Dat het nu in het stuk der dankbaarheid zo woord voor woord, en regel voor regel aan de orde komt, ja, ik denk dat dat met de bedoeling is om ons te laten weten dat het werk van de ontdekking door de Heilige Geest altijd doorgaat. Tot onze laatste dag hier op aarde gaat het werk van de ontdekking door. Niet alleen naar de kant van de Heere God, om Hem te mogen kennen in Zijn geliefde Zoon Jezus Christus, maar ook naar onze kant. Opdat we hoe langer hoe meer onze zaligheid in die ene Naam, in die ene

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

Zaligmaker zouden zoeken en vinden.

Nu moet ik ook zeggen, die vraag op zich roept bepaalde gedachten op. Straks, als ik er erg in heb, zal ik nog een paar stukjes daaruit aanhalen, of lezen van dr. Kohlbrugge, die hij rond deze vraag heeft gezegd. Maar dat wil ik dan maar doen als een korte samenvatting.

Eerst even iets heel persoonlijks, ieder heeft daar zijn eigen gedachten over. Mijn grootvader zei altijd als hij aan deze vraag en dat antwoord kwam, dan zei hij altijd: Ja zij! Kunnen degenen die tot God bekeerd zijn deze geboden volkomen houden? En dan zei hij: Ja, zij! En dan ging hij de klemtoon leggen hoe dat zij nu in Jezus Christus volmaakt aan alle geboden van de Heere God gehoorzaam zijn en blijven. Dat is volkomen waar. Het is niet de bedoeling, het kán de bedoeling ook niet zijn om hier de vrede met God door het bloed des kruises ter discussie te stellen. Dat er nog wat bij zou moeten onzerzijds, of dat er door ons initiatief nog iets aan toegevoegd zou moeten worden. Nee, wij hebben alles in Hem alleen. Maar goed, zo heeft ieder zijn eigen manier van iets aanvoelen.

Weet je wat mij persoonlijk altijd getroffen heeft in deze vraag? Dat woordje 'kunnen', degenen die tot God bekeerd zijn deze geboden volkomen houden? Maar dat heeft natuurlijk ook een persoonlijk karakter, dat ik dit zeg. Dus dat hoeft je ook niet als maatstaf te nemen, al neem ik het voor mezelf even als uitgangspunt, ook voor u.

Weet je, bij mij kwam dat woordje 'kunnen' altijd, toen ik daar bewust over ging denken en werkzaam mee werd, kwam dat woordje 'kunnen' altijd een beetje, ja, onbegrijpelijk over. Natuurlijk, het is een vraag, en daar komt een antwoord op. Maar dat woordje 'kunnen' degenen die tot God bekeerd zijn deze geboden volkomen houden?

Weet je, later in mijn leven dacht ik dan altijd zo, op die manier: Iemand die tot God bekeerd is die kan het níet. Ik botste altijd op dat woord: Dat is een ander mens, dat is een veranderd mens. En daar bedoelde men iets mee van: Dat is een bekeerd mens. Die heeft een nauwgezet leven, die doet geen kwaad, en nou ja, in zijn gedachten misschien wel eens, maar het is toch een ander mens.

Nu wil ik dat niet ter discussie stellen zozeer, want we hebben ook horen lezen: Je moet niet al te wijs zijn, en niet al te rechtvaardig, en niet al te goddeloos; daar kom ik ook nog wel even op terug, dat heeft daar ook iets mee te maken.

Maar weet je wat ik dacht, dat had ook een gevaar. Altijd worden wij omringd door het gevaar van binnenuit, min of meer, om de zaak aan te passen naar onze eigen ervaring. Dat kan goed zijn, maar dat kan ook verkeerd zijn. En weet je, ik dacht dan van mezelf uitgaande: Ik kan het helemaal niet. Ja, dat komt omdat je niet bekeerd bent. Als je echt tot God bekeerd was, dan zou je het in ieder geval wel moeten kunnen. Maar nu, nee. Wat kan jij nu? Wat kun je nu daar stellen. En dan bedoel ik daar echt niet mee, waar het vaak onder mensen om gaat, dat iemand een plechtig, ernstig gezicht zet, en dat iemand zo, alsof hij haast niet durft te lopen of te leven, zo door het leven gaat. In zo'n waas van onaantastbaarheid, van heiligheid. Maar nu écht. Echt die geboden van God volkomen houden. Dan dacht ik: Nee, waarom moet je hier nu bekeerde mensen tegenover onbekeerde mensen zetten, zo dacht ik dan.

Onbekeerde mensen die kunnen dat veel beter. Onbekeerde mensen zijn veel beter dan jij. Dat zie je toch. Die doet nergens aan, maar hij is zo eerlijk als goud. Die doet ook

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

nergens aan, maar hij is zo vriendelijk en zo trouw als het maar zijn kan. Hij vloekt nooit, houdt niet van rare praat, enzovoorts. Maar jij? Jij bent slechter dan 'goed van een cent een el', zeiden ze vroeger. Nu, dat is heel goedkope textiel. Er is niemand op de wereld, jongen, die zo is, zoals jij bent.

Als dat allemaal eens zoals een film, zo van gedachten, woorden, werken, maar laten we nu vooral de binnenkant eens even in de gaten houden. Als dat nu eens zo, en dat maakt toch de mens, de binnenkant, als dat nu eens zo eens op een film kwam. Dan zou je toch zeggen, wat is dat voor een afschuwelijk iemand. Zou hij of zij dat nu ook ...? Nee, als je nu écht tot God bekeerd zou zijn, dan zou je het wel kunnen.

Maar, kun jij dan onbekeerd zijn? Dat kan ook niet. Tenminste voor mij niet. Hoe het voor een ander is dat moet hij zelf maar uitmaken. Maar dat kon ook niet. Het klinkt misschien heel raar, maar al hoorde ik er dan niet bij, en al paste ik er niet bij, voor mezelf betreft, al zou een ander duizend keer zeggen: Ja maar jij, nee, dat zit Dan zou ik nog zeggen Maar dat neemt niet weg, je kunt niet onbekeerd zijn. Want dat betekent wat! Buiten God, zonder hoop, zonder wat in deze wereld. Dan heb je ook met recht niets. Geen enkel uitzicht. Geen enkele waarachtige troost. En wat boven alles is, dat betekent dat je nooit de gunst van de Heere God deelachtig bent. Eeuwig buiten God.

Ik wil wel bekeerd zijn, al wil ik het ook niet. Zo spookt dat. Ik wil niet en ik wil wel. Als ik naar mezelf kijk dan moet ik zeggen: Ik wil niet. Ik wil niet, dat blijkt toch. Als je het wel zou willen, dan zou je dat toch ook kúnnen, dan zou je dat toch ook dóén. Als je het écht zou willen. Dan moet je het écht willen. Want iets waar je een hekel aan hebt dat doe je toch vanzelf niet. Je gaat je vinger toch niet in het vuur steken, dat doet toch pijn. Nu als jij dan écht van de Heere God houdt, en zou houden boven alles, dan bestaat het niet dat jij iets kan doen tegen God. Als je bekeerd bent. Want bij het kleinste, bij het minste of geringste, nou dan zou je jezelf toch doodhuilen. Dat je tegen zo'n goeddoend God, dat je tegen Hem kwaad gedaan hebt? Maar zo ben jij niet, want jij kunt nog best slapen, door alles heen.

Maar toch, ik wil niet bekeerd zijn. Want ik wil de consequentie niet aanvaarden, en ik kán die consequentie ook niet aanvaarden. Dat begrijp je. Je kan niet, je wilt niet. Je kan het niet, dat heb je geleerd, want je bent een zondaar, geboren zondaar. Onbekwaam tot enig goed heeft die oude catechismus gezegd, en geneigd tot alle kwaad. Dat geloof je.

En toch, ja, je wil niet ook. Wat wil je nu opgeven van jezelf? Wat wil je nu opgeven van wat jou bekoort? Van één of andere zonde, in de daad, in het woord, of in de gedachte. Ja, als het gebeurd is of zo, je hebt iets bedacht, weer iets raars, dan zeg je: Oh, wat heb ik er toch aan, wat heb ik er toch aan, wat heb ik er toch aan. Ja, dat is typisch de misdadiger. Aan het eind van de rit, als alles achter de rug is, ook niet allemaal, maar dan zijn er een heleboel die zeggen: Ik kan het eigenlijk zelf niet begrijpen dat ik zo geweest ben. Ik weet er eigenlijk niets meer van. Hoe kan ik zoiets gedaan hebben.

Maar je wordt jezelf ook spuugzat met die redeneringen. Zo kun je een poosje in het leven optreden met jezelf, en vanuit jezelf, van: Ach, hoe kan ik het toch gedaan hebben, wil het me toch asjeblijft maar weer vergeven. Maar op een gegeven moment

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

durf je dat ook niet meer te zeggen. Want dan zeg je tegen jezelf: Houdt nu je mond maar, huichelaar die je bent, je meent het toch niet. Je wil gewoon niet. Je wilt je eigen zin, ik en wil doordrijven. En je hebt het toch altijd gehoord, dat kan niet. Want als je tot God bekeerd bent dan krijgt je eigen ik, je eigen zin, en je eigen wil, die krijgen de doodsteek. Dat doe je niet meer. Je bent geen ander mens. En je bent ook geen veranderd mens. Zo gaat dat.

Ja, ik heb het nooit zo ver kunnen brengen als die man, die zei tegen mij: Ik kan toch merken dat ik een veranderd mens ben. Als ik dan die mensen naar de voetbal zie kijken Nu, ik interesseer me niet voor voetbal, dus het is voor mij geen kunst om op de voetbal af te geven. Want ik heb me daar nooit voor geïnteresseerd, maar dat is, ja hoe moet ik het zeggen, voor zoveel dingen misschien niet, maar kijk, je voelt aan, dat snijdt geen hout. Maar die man die zei toen dat hij zo goed kon merken bij zichzelf dat hij een veranderd mens was, want hij had geen interesse voor de voetbal, en voor al die dingetjes, en als hij dan aan die mensen dacht, dat was voor hem een soort schibbolet. Als je dan wel daar van hield, kijk dan ben je geen ander mens. Zo ver heb ik het nooit durven te brengen, en kunnen brengen ook. Want ja, voor mij waren die jongens daar op het voetbalveld, dat meen ik hoor, dat waren innerlijk in mijn schatting nog hele brave jongens. Want dan dacht ik: Tjonge, jonge, die doen minder kwaad als ik, met dat balletje trappen en noem maar op. Als het tenminste een beetje binnen normale grenzen en proporties blijft. Als dat nu het kwaad is?

Nee, kijk eens, je werd hoe langer hoe meer geconfronteerd met: Je grond deugt niet. Je grond deugt niet. Dat heeft helemaal niets te maken met voetballen of niet voetballen, of dit of dat of zus of zo. Maar je grond deugt niet van binnen uit. Of dat je er nu een voetbalveldje op zet op die grond, of een kerkie, maar het komt ergens op hetzelfde neer: Die grond van mij die deugt niet!

Ik zei, je kunt toch niet onbekeerd zijn. Ja, want al zeg ik dan van mezelf: Ja ik wil niet, ik moet ook zeggen: Ik wil wel. Ja, maar dat is toch gek? Dan ben je schizofreen. Dan ben je een gespleten mens. Ja, ik weet ook niet hoe het zit allemaal, maar ik wil toch wel wat God wil. Ik wil wel wat de Heere wil. Ik wil wel bekeerd zijn. En ik wil wel geloven in Hem, Die de goddelozen rechtvaardigt om niet.

En dan kan iemand zeggen: Ja, maar dat groeit niet bij een mens. Akkoord, daar ben ik het mee eens. Dat groeit ook niet bij een mens. Dat zal God wel geven. Dat zal de Heilige Geest wel doen, al zegt misschien de duivel: Ja, maar dat komt van angst of van de opvoeding of van weet ik wat. Ik zeg dat niet. Ik geloof dat de Heere God dat doet.

Dat je ergens zo vast loopt als een muur. Niet te willen, niet te kunnen, en toch ...! Ja maar.... Vergeet niet, we prátén er makkelijk over, maar de ene kant betekent voor eeuwig wee, en de andere kant betekent voor eeuwig zalig in de gemeenschap met God. Dus je kunt wel zeggen: Ik ben een vijand, maar als dat alles is, daar ben je niet zo best mee. Als er nooit bij komt: Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen, en leven naar Uw Goddelijk bevel. O Heere, hoe wordt Uw goedheid ooit volprezen; als dat er nooit bij is, dan ben je alleen maar bezig om eigen was buiten te hangen.

Ik ben maar een vijand, zeggen de mensen. Net of dat dat niets te betekenen heeft. Ik

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

kan niet hoor, en ik wil niet, en kijk als een mens daar voor opgeschreven is, als een mens daarvoor bestemd is, nu ja, wat moet je anders man? Wat moet je van een mens verwachten? Dat zeg je toch zelf ook altijd: Een mens die wil niet en die kan niet en die heeft niet, enzovoorts.

Ja, toch is dat niet best hoor. Dat lijkt wel erg eerlijk, maar het is de eerlijkheid van een leugenaar. Zo moet je dat zien.

Nee, ik zeg tegen alles in, tegen mijn eigen onwil, tegen de duvel die ik niet herken meestal, tegen alles in: Ja, maar ik wil wel. Asjebliet Heere, laat me asjebliet niet hulpeloos varen. Dan ben ik weg. Onthoudt mij niet Uw barmhartigheden Heere, want dan ben ik weg! Voor eeuwig. Laat mij niet verzinken in mijn eigen poel van ellende, maar trek me er alstublieft uit. Ach doe het om Uws Naams wil, ik heb het niet verdiend. Ik ben het niet waardig, maar doe het. Niet willen en niet kunnen, en toch wel willen. Eigenaardig.

"Kunnen degenen die tot God bekeerd zijn deze geboden volkomen houden?"

Nu ja, kijk eens, zo iemand zal misschien wel eens een keertje zoals je dat in de Bijbel leest, daar lees je ook van sommigen van Gods kinderen, de één heeft hier eens een keer een val gemaakt, en de andere daar, maar in principe, nu, leefden ze toch wel naar Gods heilige geboden.

Ja, hoe moet dat dan? Als je nu denkt dat iemand die tot God bekeerd is het kan. En jij kan het niet. Maar, je wilt toch ook niet onbekeerd zijn. En als dan dat dierbaar Evangelie eens opengaat, van die Middelaar Gods en der mensen, en je wordt er bij getrokken. Bij wat die Zoon van God in Dienstknechtsgestalte heeft gedaan. En je harde hart mag eens versmelten in die liefde die het alles te boven gaat, die goedheid van God. Dan kan het wel erg ontdekkend klinken als je jezelf aan de verkeerde kant zet hoor, en zegt: Ja nee. Maar dat gaat niet. Dat gaat niet. Al zou je dan bij wijze van spreken het meest zwakzinnige, ongelukkige kind aan die tafel zijn, dan zou je toch begeren, en kun je het niet laten om dan toch, al was het dan ónder die tafel te zitten, omdat je weet: Die Verlosser leeft. Die Verlosser heeft Zichzelf gegeven tot een rantsoen voor velen.

Wat dan? Als je dan ook aan die tafel mag zitten, waar de Heere Jezus de Emmaüsgangers deed ontdekken dat Hij echt dat Lam, dat gebroken en vergoten vlees en bloed is. En je hoe dan ook, in welke omstandigheden of aanvechtingen dan ook, het niet kunt prijsgeven: Niet alleen voor anderen, maar ook voor mij. En je kan het tegelijkertijd niet rijmen met de ervaring, hoe je nu dagelijks gewaar wordt wie je bent.

En dan bedoel ik dat helemaal niet als het getuigenis van een depressief iemand, die psychisch vastloopt, en die alles even somber en even donker ziet, zo bedoel ik het niet. Maar meer in de zin: Elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad. "Zo Gij Heere de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal dan kunnen bestaan."

Maar ja, en dan weet ik, dan komt er weer een bepaalde kleur natuurlijk in het antwoord hier, die zeer persoonlijk is.

"Kunnen degenen die tot God bekeerd zijn deze geboden volkomen houden?"

Ja, opa zei: Ja hoor, in Christus. Ge zijt in Hem volmaakt. Volkomen waar!

De catechismus zegt: Neen zij, maar ook de allerheiligsten, zolang zij in dit leven zijn,

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

hebben maar een klein beginseltje van deze gehoorzaamheid. Ook volkomen waar! Ik zou er nog wat bij willen zeggen. Alleen degenen die tot God bekeerd zijn, die gaan dit antwoord geven. Anders kun je dat niet. Anders blijf je vasthouden: Ja zij. Ja, nu bedoel ik niet zoals opa bedoelde, in Christus Jezus. Nee, nu bedoel ik hier in ons leven op aarde, hier en nu.

Alleen degene die tot God bekeerd is, die kan zeggen op de vraag: Wat kan ik? Niets! Ja, ik gaf wel een voorbeeld, dat vat je niet zomaar. Ik kon dat niet vatten. Ik zeg niet dat ik het nu wel vat, maar ik kon dat beslist niet voor elkaar krijgen. Maar nu op dit ogenblik, misschien als ik het beleven mag dat ik het nog wel eens wat anders of wat uitgebreider zeg, dat kan best zijn, dat weet ik allemaal niet. We zitten op school.

Maar nu zeg ik op dit ogenblik: Die tot God bekeerd is, die zegt: Nee! Ik kan het niet! Alleen - ik ga misschien wat te ver - ik zou nu op dit ogenblik zeggen: Ik kan er helemaal niets! van, nog niet het beginnetje. Het beginseltje, dat kan ik ook niet. Trouwens, als het hier over de allerheiligsten gaat, nu ja, en je gaat dan bij jezelf vandaan, als die allerheiligsten nu een klein beginsel hebben, waar moeten wij dan over praten? Een spoor, een elementje? Hoe zou je dat nu moeten noemen?

Nee, ik kan het niet. Waarom niet? - En dat moge ons tot troost zijn - Omdat ik tot God bekeerd ben. Daarom niet. En omdat God zegt: Ik ben de Heere Uw God, Ik spreek al deze woorden tot u. Ik ben echt de ware, de enige God.

Nu kan ik het niet meer. Als ik dat écht horen mag, dat ik tot die God bekeerd wordt, Die zegt: Eerder kan een luipaard zijn vlekken en een moorman zijn huid veranderen, dan dat gij, o mens, die geleerd hebt kwaad te doen, goed zou doen. Tot Die God hoop ik bekeerd te zijn.

Tot die God die bedroefd en ontroerd is geweest toen Hij het menselijk geslacht aanzag en zei: Het smart Mij aan Mijn hart dat ik de mens gemaakt heb. Het gedichtsel van zijn hart is alleen maar boos, van zijn jeugd af. Die God Die zegt: Ik wist dat jullie nek een ijzeren zenuw is, jij wilt niet buigen. Je voorhoofd is van koper, als van een hoer die zich nergens voor schaamt. Dat wist Ik. Die God!

Kun je nu begrijpen als je te maken krijgt, écht met Die God, Die Zich in al deze woorden bekend gemaakt heeft, dat je dan niet meer kúnt zeggen, je kunt het ook niet meer denken: Al wat de Heere zegt dat zal ik doen. Dat lijkt wel aardig bedoeld, maar het is zó véér de plank mis, dat het met geen woorden is om te zeggen. Het is zo'n gruwelijke zelfoverschatting. Het is zo'n draad die door ons aller leven en bloed heenloopt.

Ja, het is aardig te zeggen: Er zijn geen grenzen aan Jezus macht, als je nog aardig vooruit kan. Je hoeft overal geen kritiek op te hebben hoor, daar gaat het niet over, maar ik moet toch wel eens lachen. Ik denk: Ja, ja, er zijn geen grenzen aan Jezus macht. Nee, maar als we er het duizendste van geloven, van zo'n uitdrukking, nou dan ben ik jaloers op je, hoor. Echt waar. Want we geloven er niets van. Met al onze godsdienst is dat het juist, dat we er niets van geloven. Alleen als het een klein beetje gaat, als onze tierelantijnige gebedjes verhoord worden, want de Heere hoort het gebed dat we bidden. We moeten dit, we moeten dat. Dan kunnen we zo luidkeels dat naar voren brengen: Er zijn geen grenzen, o nee, almacht!

Maar ik geef er niet veel voor. Nee, een heel oud stakkerig iemandje, of ziek iemandje

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

die zegt: Och als die God er niet was, ja, dan zou ik er niet meer zijn. Ja, dat vind ik mooi, dat vind ik echt. Maar alles wat nu op die godsdienstige akker van Adam groeit, nee, daar hoef je niet al te veel waarde in te zien.

Tot God bekeerd. Omdat die God nu zo groot en zo goed is, daarom zegt diegene die tot deze God bekeerd is op de vraag: Kun je dat nu? Al die geboden waar je zo over gehoord hebt, kun je die nu volkomen houden? Zegt hij: Nee! Nee, dat kan ik niet. En het gaat toch over het volkomene. Daar zijn we het over eens, je kunt het niet met een half hart, je kunt het niet met dit of met dat, met een klein beetje of driekwart. Het gaat om het echte en om het ware. De Heere ziet het hart aan.

Als je dat nu gelooft, als je nu zo op die manier bekeerd bent tot God. Wat moet je dan anders zeggen dan: Neen ik!

Neen ik, ik kan het niet, Gods geboden volkomen houden. Ja, maar je hebt toch mensen die zeggen dat het wel kan, als je maar echt gelooft. Ja, daar schort het nu juist aan, als je maar echt gelooft. Maar wanneer geloof ik nu echt? Wanneer is dat nu zo echt? Ik kan nog geen veer wegblazen. Ik kan geen zieke beter maken, ik kan geen mens blij maken. Wanneer geloof je nu echt?

Ja, maar je gelooft toch wel dat de Heere Jezus niet alleen voor anderen, maar dat Hij ook voor jou Ja, dat kan wel zijn, maar dan zeggen ze: Hoe kun je dan nog zo somber uitkijken? Hoe kun je dan nog zo over de wereld lopen, mensen, als dat nu waar zou zijn? Dat het echt waar is? Dat God nu om Christus wil je Vader is en dat de Heere Jezus je Verlosser is, dat de Heilige Geest je nooit verlaat. Hoe kun je dan nog zo? Dat bestaat toch niet? Dan moet je toch altijd vrolijk zijn? Dan moet je toch altijd dit, dan moet je toch altijd dat? Er klopt niets van.

Er klopt ook niets van. Ik ben het er mee eens hoor, het klopt ook niet. Maar dat is nu net het punt waar ik eigenlijk naar toe wil: HET KLOPT NIET MET MIJ! Maar geloof ik dat nu? Dat geloof ik als ik tot God bekeerd ben, anders geloof ik het niet. Dan doe je net als Ik kreeg een hele stapel, ik heb nooit geantwoord, het is alweer jaren geleden, van een familiegenoot uit Leiden, een dik epistel van een soort bekering, en over de volmaaktheid. Ik geloof dat hij voorganger is van 'de kerk van de Nazarener' zoals ze dat noemen. Maar dat zijn dan mensen die zeggen dat wij die volmaaktheid wel degelijk kunnen bereiken. En dat we die heiligheid wel terdege kunnen bereiken. En dat het een dwaling is, een ketterij van de kerk, en een groot schandaal, dat deze vraag bij ons in de catechismus staat, en dat we daar nog aandacht aan geven. Dat vinden ze heel erg. En er zijn er bij die vinden het zo erg, die zeggen: De kerk dat is een hoer. Want wij KUNNEN! Waarom? Omdat we bekeerd zijn.

En ik zeg: Als we bekeerd zijn dan zeggen wij: Wij KUNNEN NIET! Want dan zijn wij bekeerd van die inbeelding van Adam, en dan zijn wij toegekeerd naar God Die heilig is. Een God die heus niet te vergelijken is met iemand die het onderste uit de kan wil. Maar God die wel ALLES vraagt. Liefde tot Hem, boven alles, en tot de naaste als onszelf. Daar valt niet mee te marchanderen.

Als we tot die God bekeerd worden, dan zeg ik, even afgezien van het heil in Christus hoor, maar laten we dan maar eens even de heiligmaking noemen, dan zeg ik: Neen ik! Daar krijg ik niet de lengte voor. Want GóD sprak al deze woorden: Geen andere goden, enzovoorts. Dat sprak GOD!

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

Een aardse rechter die zou misschien zeggen: Ja man, ik heb geen strafklacht van jou binnen gekregen, wat heb je dan gedaan? En als ik dan zou zeggen: Die vuile bron van alle wanbedrijven, dan zegt hij: Joh, schiet asjeblieft op, daar heb ik niets mee te maken. Wat jij denkt en wat ik denk, en noem maar op, en wat je buurman denkt, dat is even vers twee hoor, of hoe jij Dan moet je maar naar een psychiater gaan. Daar heb ik niets mee te maken. Maar zo is God niet. God die de nieren proeft.

Daarom zeg ik uit de grond van het hart, en ik hoop en geloof op grond van het Woord: Neen zij! Niet om daarmee de rust te verstoren die er kan zijn in het bloed en in de Geest van Christus, daarom zeg ik dat niet. Maar daarom:

'Weerhoud, o Heere, Uw knecht,
dat hij zijn hart niet hecht
aan dwaze hovaardij.
Heerst die in mij niet meer,
dan leef ik tot Uw eer,
van grote zonden vrij.'

Die man was tot God bekeerd.

Neen zij. Ook de allerheiligsten, zolang zij in dit leven zijn Allerheiligsten? Nu ja, zeg nu, al die grote mannen uit de Bijbel. Van Abraham, Izak en Jakob en David en Salomo. Salomo misschien vinden we wat minder. Maar Hizkia die zegt toch ook: Heere, U weet dat ik in vreeze voor U gewandeld heb. En zo zijn er nog veel meer. Denk aan die lieve Obadja, die was nog een jongen, en Timotheüs. Die waren al als kleine kinderen de Heere vrezende. Laten we dat nu even de allerheiligsten dan noemen. Zegt de catechismus, die hebben maar een klein beginsel van deze gehoorzaamheid.

Welke gehoorzaamheid?

Om nu zo in die Borg en Middelaar te geloven, dat je buiten Hem je hand niet meer kunt verleggen. Dat je buiten Hem geen een stapje, al was het maar zo klein, kunt doen. Zo te geloven. Ik zeg niet: Zo te wérken, maar zo te gelóven, in die trouwe God van wet en van Evangelie.

Een klein beginsel. Want dan hoor je die man, we hebben het trouwens gezongen, van de liederen van Sion: 'Heere, ai maak mij Uwe wegen, door Uw Woord en Geest bekend, leer mij hoe die zijn gelegen.'

Diezelfde man hoor je zeggen: 'Heere, het is niet alleen dit kwaad dat roept straf, maar ik ben in zonde en ongerechtigheid geboren', mijn grondslag deugt niet. Dan hoor je Hizkia zeggen: Nu ja, het is goed Heere dat het oordeel komt, maar laat het vrede zijn in mijn dagen. Hij loopt zo trots als een pauw rond om de gezanten van Babel al die mooie kroonjuwelen te laten zien in de kelder van het paleis. Alsof dat de verdienste was van het huis van David, dat ze zulke schatten en rijkdommen hadden gekregen. En de profeet zegt: Alles zal worden weggehaald man, je hebt dwaas gedaan, je hebt God niet de eer gegeven. Wat heidenen heb je laten genieten, en daar heb jij van genoten. Zo zou je wel door kunnen gaan. Zou ik verhalen van Barak, van Simson, van Gideon, en noem maar op. Ach, wat een klein beginsel.

Hebben ze dan Gods wet maar aan de kant gegooid? Nee, beslist niet. Die mensen hebben juist die mensen hebben gezongen:

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

'Wat vreê heeft elk die Uwe wet bemind,
zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten.'

Hebben ze dan net zo lang aan de wet zitten knoeien totdat het zo uitkwam, nu ja, als we ons best nu maar doen, als we het nu maar goed bedoelen? Nee!

Wat moet?, was de tweede vraag.

Ze hebben vast geloofd dat het écht in orde moet zijn. En dat we geen spelletje met Gods goede Woord kunnen spelen. Dat hebben ze vast geloofd. Ze hebben niet gezegd: "Nou, laten we die wet er maar uitgooien, want daar voelen we ons zo ongelukkig bij, weet je wel. En dan wordt je telkens herinnerd aan je verkeerdheid, en dan hebben we hier nog een leuk evangelietje, dan zijn we meer blij en gelukkig, en dan kunnen we het beter aan. Dan kun je beter overeind blijven". Dat hebben ze nooit durven zeggen. En als ze het al hebben geprobeerd, dan heeft God ze de pas afgesneden, dat het niet ging. Want ze zijn er van overtuigd dat het moet.

Wat moet? Dat je overeenkomstig Gods heilige wet moet zijn. Gisteren, vandaag en morgen, en voor eeuwig. Dat is toch God Zelf? God Zelf is een beetje te sterk gezegd, maar dat is toch de uitdrukking van Zijn wil. Dat zegt Hij toch niet voor niets, dat Hij het zo wil hebben.

Als God het niet zo zou willen hebben, denk je dat God dan Zijn eigen, Zijn lieve Zoon gegeven zou hebben in zo'n Godverlaten wereld en toestand waarin Hij gekomen is, denk je dat Hij dat gedaan zou hebben, als God het met Zijn wet het niet zo nauw nam? Nu, als God het dan zo nauw neemt met Zijn wet, omdat het Zijn wil is, dan kunnen wij toch niet zeggen: Ja, maar die wet. Dat kan toch niet. Dan strijdt je toch tegen God? De wet is toch heilig, rechtvaardig en goed? Dus die mensen die ik zoëven noemde, die allerheiligsten, en ik sluit me er bij aan, niet als ook een van de allerheiligsten, nee, ganselijk niet. Maar ik sluit me bij hun mening aan, dat wat God gesproken heeft is goed, en zo moet het. Want zo is het. Dat is het leven. Ander leven is er niet.

Een ander leven dat is losbandigheid, dat is ellendigheid, dat is haat, dat is nijd, dat is liefdeloosheid, dat is moord, dat is verachting van God en van Zijn heilige wil. Dus het móét wél.

Ja, maar hoe moet het? Je kunt wel zeggen, het moet wel, en ik ben het er mee eens dat dat goed is. En als we daar naar luisteren Je hebt dat leuke versje:

'Och waren alle mensen wijs,
en deden daarbij wel,
de wereld ware een paradijs,
maar nu is het vaak een hel.'

Dat is volkomen waar. Maar hoe moet dat?

Hoe moet ik nu, al zeg ik: Het is goed, het is waar, het is echt. Er is geen letter Frans bij, bij heel Gods gesproken Woord. Je kunt niet zeggen: Klim eens in de hemel, of graaf eens in de grond: Nabij u is het Woord. En Mozes zegt: Dit Woord, wat God wil, dat is jullie en ons leven. En dat wordt beoogd: Leven.

Maar als ik dat dan zeg, hóé moet het dan?

Nu, ja, dat klinkt misschien een beetje simpel, en in de praktijk is dat een hele les: God wil niets meer van ons hebben. Wil God niets meer hebben? Nee! God wil alleen Zijn eigen lieve Zoon Christus hebben. Dat wil God.

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

Wat moet ik dan? Ik kan alleen maar bij God met Christus terecht. God wil dat ik, armzalig mensenkind, met Zijn Christus voor Hem zal bestaan. Hij zal er voor zorgen ook trouwens, dat het gebeurt. Maar dat wil Hij ook.

God wil niet dat ik op mijn drassige bodem een kerkje, een leer, een heiligmaking of een rechtvaardigmaking, of wat je ook noemen wil, of een roeping, dat ik daar dat op bouw! Dat kan niet! Al heeft het nog zo'n mooie vertoning, al lijkt het, al zou ik het vuur van de hemel laten regenen. En wonderen en tekenen waar de Schrift van spreekt, zou ik tevoorschijn roepen, als bewijzen dat mijn geloof het ware geloof is, dan zou de Heere God nog zeggen: Het is vervloekt!

God wil, Hij wil Zijn Christus hebben. Dat wil God. Dan heeft Hij ook Zijn wet. Dan heeft Hij ook gehoorzaamheid. Dan heeft Hij zelfs dit, tot verbazing van de duivel en van jezelf: Dat als je met die Christus bij de Heere God mag komen, dat die Christus zegt: Ja, ja, en die Vader, Maar ik bedoel jou ook hoor jochie, en man en vrouw, ik bedoel jou ook. Kijk eens goed naar die Christus. Kijk en luister eens wat die Heilige Geest van Christus doet? Heeft die lust in nijdigheid? Dat ben jij, dat ben ik. Is die Geest van Christus onwillig, of ben jij dat?

Je hebt vanavond toch gezegd dat je het eigenlijk niet wil? Maar wie is dat? Dat ben jij. Maar ik heb je ook horen zeggen dat je wel wil. Want je kunt toch niet onbekeerd, dat is Christus. Dat is de Geest die dat doet. Dat is niet jouw overleg. Dat is niet jouw gelovigheid, dat is de Geest van Christus. Die tegen alles in boven, niet gebouwd op die drassige grond van jou. Jongen, wil de Heere zeggen, dat moet je nu eens laten rusten, daar moet je nu eens over ophouden. Want daar is niets op te bouwen, dat zinkt allemaal weg. Maar Die wil, Hij wil. 'Hij kan en wil en zal in nood'.

Maar wat moet ik dan? Ja, bij de Heere God. Maar niet met mijn beginseltje van gehoorzaamheid. Maar met déze vreze des Heeren, dat ik niet meer onder de ogen durf te komen van de Heere God dan alleen: Dat Uw bloed mijn hoop dan wekke, en mijn schuld voor God bedekke. Zo alleen. Dat wil de Heere.

Maar zo is het, zegt de Catechismus, dat ze met een ernstig voornemen.

Ja, een voornemen? Niet alleen naar sommigen, maar naar alle geboden Gods beginnen te leven. Is dat waar? Jawel. Dat is nu het effect van die ándere Grond. Kijk, dat is nu écht de vrucht van de Heilige Geest. Dat die lieve apostel zegt tegen een aangevochten mens: Ge zijt in Hem volmaakt die het Hoofd is. En dat hij tegen een hoogmoedig mens zegt: Denk er aan, je moet niet denken dat je Gods heilige wet, die vervulde wet in Christus Jezus, dat je die met een grote zwiep overboord kan gooien. Dat moet je niet denken.

Waar komt dat allemaal vandaan, wat je nu doet, wat je uitleeft, waar komt dat vandaan. Is dat de Geest van Christus? Dat is toch je eigen geest? Wedersta je eigen geest, en de duivel.

Het mes snijdt aan alle kanten. En een ernstig voornemen. Ik heb een vermaak, zegt de apostel, in de wet Gods, naar de inwendige mens. Wie is die inwendige mens? Dat is de Heilige Geest die in ons woont. Dat is de Heere Jezus Christus. Dat is dat gemoed dat van Hém is. Ik heb een vermaak in de wet Gods.

Kijk, om dat nu te geloven. Want dat wil ik. Wil je dat? Dat wil ik! Een ernstig voornemen

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

om naar alle geboden Gods beginnen Wil je dat dan? Jazeker.

Waarom? Ben je bang? Nu, daar gaat het niet over. Moet je nog wat presteren? Daar gaat het niet over. Daar loopt het helemaal niet over. Moet je proberen in de hemel te komen? Nee ook niet, dat heeft er ook niets mee te maken, want dat is al lang in orde. Dat is al lang in orde gemaakt.

Maar dat heeft God gezegd, dat heeft die Zaligmaker gezegd: Ik ben gekomen om de werken van de duivel te verbreken, om hem aan te pakken. Niet alleen op Golgotha, maar ook in mijn hart. Dat gaat krakend en bevend en schuddend vaak. Soms denk je: Nu, het wordt niets. Het wordt niets, de Heere heeft een verkeerde koop gesloten. Maar laat dat aan de Heere over.

Ik wil niets. Ja, toch wel. Ik wil naar alle geboden Gods leven. Die wil is goed, die is heilig.

Maar kom, de tijd is voorbij. Ik zei nog, we komen er nog een keer op terug, want ik heb Prediker 7 laten liggen en Romeinen 13 ook grotendeels, maar er is nog een vraag, en daar kunnen we dat misschien mee vervolgen. Maar ik geef nog een paar dingetjes.

Vr.: Waartegen is deze vraag en dit antwoord gericht?

Antw.: Tegen de zogenaamde volkomenheidsleer, of dwaalleer: dat een gelovige langs zekere geestelijke trappen tot een volkomenheid der gehoorzaamheid der Goddelijke wet kan geraken.

Vr.: Waarom schrijft de Catechismus "de allerheiligsten", zijn er heiligen, en dan mensen die nog heiliger zijn?

Antw.: Nee; dat is een manier van spreken. Abraham en Izak en Jakob, Mozes en David, Salomo, Hizkia, zijn er de levende bewijzen van, hoe klein het beginsel onzer gehoorzaamheid is.

Maar de catechismus leert ons dit tot nederwerping van de hoogmoed van het vlees. En ook tot bemoediging. Wat er echter dadelijk op volgt: "doch alzo, dat ze met een ernstig voornemen, niet alleen naar sommige, maar naar alle geboden Gods beginnen te leven" leert ons ten duidelijkste hoe het bij de oprechte ligt: te weten, dat zulk een het in waarheid voor de Heere betuigt, niettegenstaande zijn ellendigheid: "Ik heb gedwaald als een verloren schaap, maar Uw geboden heb ik niet vergeten; en dat hij zegt met de apostel Paulus: "Ik heb een vermaak in de wet Gods, naar de inwendigen mens". Maar ook evenzeer slaken al des Heeren heiligen dezelfde klacht: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" en: "Ook wij zelf, die de eerstelingen van de Geest hebben, zuchten in ons zelf, verwachtende de verlossing van ons lichaam".

Vr.: Mag men dan, als men vrede bij God heeft door Jezus Christus, niet zeggen, dat men voor en volgens de wet volmaakt is?

CATECHISMUS ZONDAG 44 VRAAG 114

Antw.: Ja zeker, namelijk volgens de genadige toerekening van de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus, en volgens de getuigenis van een goede consciëntie in de Heilige Geest, ziende op het reinigmakende bloed van Christus.

Wanneer dus iemand, tegen Christus in, met de wet als iets van ons en uit ons, als uit onze kracht, zou willen opeisen, om ons van de genade van Christus af te trekken, dan houden wij ons aan des apostels woord: "In Hem, in Christus, zijt gij volmaakt", volkomen naar de wet. Want daarin bestaat onze rechtvaardigmaking, dat wij verklaard worden in overeenstemming te zijn met de Wet van God. *(Kohlbrugge)*

Ik laat het hier bij en ik hoop, niet dat we het allemaal begrijpen, maar dat we het geklank mogen kennen.

AMEN